

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 842/2017
30.11.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Катарине Манојловић Андрић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Миланко Голубовић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ из ..., чији је пуномоћник Биљана Настасић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2907/16 од 19.10.2016. године, у седници већа одржаној 30.11.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2907/16 од 19.10.2016. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 268/14 од 25.02.2016. године, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се поништи решење туженог број ... од 27.06.2014. године којим је тужиљи отказан уговор о раду број ... од 18.05.2011. године, због повреде радне обавезе, да се обавезе тужени да тужиљу врати на рад и надокнади јој изгубљену зараду и друга примања која јој припадају из радног односа почев од дана незаконитог престанка радног односа до враћања на рад, као и да јој надокнади трошкове парничног поступка. Тужиља је обавезана да исплати туженом трошкове парничног поступка у износу од 117.750,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2907/16 од 19.10.2016. године, преиначена је пресуда Основног суда у Сомбору П1 268/14 од 25.02.2016. године, тако што је усвојен захтев тужиље и поништено решење туженог број ... од 27.06.2014. године којим је тужиљи отказан уговор о раду број ... од 18.05.2011. године због повреде радне обавезе, па је обавезан тужени да тужиљу врати на рад и надокнади јој изгубљену зараду и друга примања која јој припадају из радног односа почев од дана незаконитог престанка радног односа до враћања на рад, као и да јој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 134.750,00 динара, са затезном каматом од дана пресуђења до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 33.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужила је доставила одговор на ревизију у коме је предложила да Врховни касациони суд одбије ревизију као неосновану.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14 - у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању на коме је заснована побијана пресуда, тужила је била у радном односу код туженог по основу уговора о раду од 18.05.2011. године. Тужила је дана 09.05.2014. године била на лекарском прегледу код лекара специјалисте психијатрије који је констатовао постојање поновљене тешке епизоде ..., одредио тужили терапију и предложио боловање, као и контролу за три недеље. Налазом истог лекара од 03.06.2014. године код тужиле је констатовано исто обољење са додатним погоршањем ... услед свих збивања која су тужилу задесила, укључујући компликације настале на порођају тужилине ћерке. Како су симптоми ... били изражени, тужили је продужено боловање за још три недеље. Тужени је именовао трочлану комисију за праћење начина коришћења права на одсуство са рада због привремене спречености за рад. Комисија је 21. и 22.05.2014. године констатовала да тужила није затечена код куће и да је од стране ординирајућег лекара обавештена да се тужила не налази на болничком лечењу. Даном 27.05.2014. године тужила је једном од чланова Комисије упутила СМС поруку којом га је обавестила да се налази у иностранству. Тужила има ћерку која са супругом живи у ..., а која има ... и Тужилина ћерка се породила 12.05.2014. године и порођај је протекао веома тешко због насталих компликација. Тужила је 13.05.2014. године напустила место пребивалишта и отпутовала у ..., иако није имала одобрење лекара специјалисте или лекарске комисије Фонда за здравствено осигурање – Филијала у Она је то учинила самоиницијативно у страху за живот и здравље своје ћерке. На основу налаза и мишљења вештака утврђено је да тужила није намерно изазвала неспособност за рад, као и да напуштање места пребивалишта није утицало на продужење спречености за рад тужиле. Тужени је, након упозорења упућеног тужили 28.05.2014. године, решењем број ... од 27.06.2014. године, тужили отказао уговор о раду због тога што је за време привремене спречености за рад напустила место пребивалишта и отишла код ћерке у ... и то не ради сопственог лечења под надзором здравствене институције, већ да би помогла ћерки која се породила, чиме је злоупотребила право на одсуство са рада услед болести и учинила повреду радне обавезе из члана 62. став 1. тачка 6) Правилника о раду, која је предвиђена и чланом 18. став 1. алинеја 19. Уговора о раду од 18.05.2011. године, а све у вези са чланом 179. став 1. тачка 2) Закона о раду.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања и примењујући одредбе члана 179. Закона о раду у вези са чланом 85. став 1. тачка 7) Закона о здравственом осигурању, првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев тужиле, наводећи

да тужилца није доказала основаност свог захтева јер је за време трајања привремене спречености за рад отишла у ... како би неговала ћерку и унуче, а не ради властитог лечења и оздрављења, за који одлазак није имала дозволу лекарске комисије, чиме је свесно злоупотребила одсуство због привремене спречености за рад.

Другостепени суд није прихватио такво становиште првостепеног суда налазећи да је првостепени суд на потпуно и правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право. Полазећи од одредбе члана 179. тачка 6) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 25/05, 61/05, 54/09 и 32/13), која је била на снази у време када је тужилци отказан уговор о раду, а којом је прописано да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако запослени злоупотреби право на одсуство због привремене спречености за рад, другостепени суд је закључио да се о таквој злоупотреби може говорити у ситуацији када запослени спречава своје оздрављење, односно када привремену спреченост за рад користи супротно разлозима због којих је установљена, што није случај у конкретној правној ствари. У спроведеном поступку је утврђено да је тужилца самоиницијативно напустила своје пребивалиште за време трајања привремене спречености за рад како би отишла у ... у страху за живот своје ћерке и унучета, али да на тај начин није спречавала своје оздрављење, нити је такво поступање тужилце утицало на продужење њене спречености за рад.

Врховни касациони суд сматра да се ревизијом неосновано указује на погрешну примену материјалног права у побијаној пресуди.

Злоупотреба привремене спречености за рад настаје коришћењем боловања у време када запослени није болестан и када је способан за рад, али и када се током спречености за рад понаша супротно прописаној терапији или сврси због које је одсуство са посла одобрено. У конкретном случају није утврђено да се тужилца понашала супротно прописаној терапији, а тиме што је отпутовала код животно угрожене ћерке тужилца није спречила своје оздрављење и погоршала своје здравствено стање. Природа њене болести није захтевала ограничено кретање, мировање или лежање. Стога, напуштање места пребивалишта без дозволе стручно – медицинског органа матичне филијале Фонда здравственог осигурања може бити разлог да исплатилац накнаде зараде за време привремене спречености за рад захтева повраћај исплаћених средстава од тужилце, у складу са одредбама члана 85. став 1. тачка 7) и ст. 2. и 4. Закона о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, бр. 107/05, 109/05, 57/11, 110/12 и 119/12). Одредбама члана 85. Закона о здравственом осигурању прописани су случајеви у којима осигуранику привремено спреченом за рад, у складу са тим законом, не припада право на накнаду зараде и ти случајеви, сами по себи, не могу бити основ за отказ уговора о раду због злоупотребе права на боловање, како погрешно сматра ревидент, већ могу бити од значаја када се у контексту свих околности случаја оцењује да ли постоји отказни разлог из члана 179. тачка 6) Закона о раду.

Поред изложеног, Врховни касациони суд налази да је контрола запосленог ван места рада изузетак који се мора уско тумачити. Сагласно одредби члана 103. став 1. Закона о раду, запослени је дужан да, најкасније у року од три дана од наступања привремене спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању, о томе достави послодавцу потврду, а према ставу 5. истог члана, ако послодавац посумња у оправданост разлога за одсуствовање са рада у смислу става 1. овог члана, може да

поднесе захтев надлежном здравственом органу ради утврђивања здравствене способности запосленог, у складу са законом. Имајући у виду изложено, а нарочито начело о заштити достојанства запосленог на раду, послодавац ван законом утврђених норми не може проширивати своја овлашћења ради вршења контроле рада запосленог. У овом конкретном случају, тужени послодавац није захтевао од надлежног здравственог органа проверу здравствене способности тужиље у смислу члана 103. став 5. Закона о раду, већ је проверу вршио обиласком стана тужиље и њеног ординирајућег лекара од стране посебно формиране Комисије на начин који није предвиђен законом и решење о отказу уговора о раду првенствено засновано на извештају те Комисије од 27.05.2014. године.

Неосновано је указивање у ревизији да је побијана пресуда донесена селективним избором чињеница из првостепене пресуде, чиме је измењено чињенично стање утврђено у првостепеном поступку. Тужилци је отказан уговор о раду зато што је у време привремене спречености за рад напустила место пребивалишта и отишла код ћерке у ..., а не зато што је злоупотребила привремену спреченост за рад коришћењем боловања у време када није била болесна. Другостепени суд је своју пресуду засновао на чињеницама које су биле битне за постојање отказног разлога наведеног у решењу туженог.

Врховни касациони суд је оценио као неосноване и остале наводе ревизије због разлога који су већ наведени овој одлуци.

Имајући у виду све изложено, применом члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић